

Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform, 1856-1876

Roderic H. Davison, Çev. Osman Akınhay

İstanbul, Agora Kitaplığı, 2005, 494 Sayfa, ISBN: 975-8829-95-5.

Cansu AÇIKKOL*

Kırk altı yıllık akademik hayatında Osmanlı-Türk tarihi konusunda uzmanlaşan Roderic Davison, ülkemizde daha çok Tanzimat reformlarını ayrıntılı bir biçimde incelediği “*Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform, 1856-1876*” adlı eseri ile tanınmaktadır. İlk baskısı “*Reform in the Ottoman Empire, 1856-1876*” başlığı ile 1963 yılında Princeton University Press tarafından yayınlanan eserin Türkçeye tercümesi ilk defa 1997’de yapılmış ve eser Papirüs Yayınları tarafından iki cilt olarak yayınlanmıştır. Eser, 2005’te bu kez Agora Kitaplığı tarafından tek cilt olarak Türk okuyucusuna sunulmuştur. Akademik hayatı boyunca pek çok makale kaleme almış olan Davison’un bu eseri dışında Türkçeye kazandırılmış “*Osmanlı’da Batı Tesiri (1997), Kısa Türkiye Tarihi (2004), Birinci Dünya Savaşı’nda Türk-İngiliz İlişkileri (2004)* ve *Osmanlı-Türk Tarihi 1774-1923 (2004)*” başlıklı, bazıları makalelerinin derlemeleri ile ortaya çıkmış başka çalışmaları da mevcuttur.

Davison’un burada değerlendirilecek olan “*Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform, 1856-1876*” adlı eseri önsöz, yazarın İngilizceye aktarma, isimler, tarihler ve kısaltmalar üzerine notu; on bölüm ve ekler kısmından oluşmaktadır. Davison, çalışmanın amacını önsözde “*Tanzimat Dönemi'nin başlıca reform gelişmelerini aktarıp değerlendirmeyi ve onları tarihsel bağlamına oturtmayı hedeflediğini*” belirtmiştir. Çalışmasının büyük ölçüde Osmanlı İmparatorluğu’ndaki Batılılaşmayı, özellikle siyasal alandaki Batılılaşmayı ele aldığını ve bu süreci Batının siyasal etkisinin güçlü olduğu başka bölgelerle

*Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, cansuacikkol@hotmail.com

karşılaştırma yoluna başvurmadığını önemle vurgulamıştır. Modern Türkiye tarihinin anahtar dönemi ile ilgili olan bu çalışmanın, Türkiye Cumhuriyeti'nin gelişme aşamalarını anlamakta gerekli bir temel ölçüt olduğunu belirtmiştir.

Yazar çalışmasının, “1856'ya Kadarki Gerileme ve Reformlar” adlı bölümünde giriş ve birinci bölümü bir tutmuştur. Burada ilk olarak, 1856'da ilan edilen fermanın içeriğini ele almış; Tanzimatçıların, Osmanlı mirasını korumak amacıyla reorganizasyona yönelik başvurduğu tedbirlerin ve reformların hedefe ulaşması için gerekli alanlarda sağladıkları değişikliklerin önemine değinmiştir. Bu doğrultuda Osmanlı devlet adamlarının, 1856'dan sonraki yirmi yıl içerisinde bütün alanlardaki reform denemelerinin temel amacının imparatorluğu yeniden canlandırmak olduğunu vurgulamıştır. Tanzimatçıların vatandaşlık kavramı çerçevesinde hazırladığı Kanuni Esasi'nin temeli üzerinde durmuştur. Davison, Tanzimat'ın gerçekleşmesindeki tek etkinin Avrupalı devletlerin etkisinin olmadığını da belirtmiş; ancak başka yazarların bu konuya ayrıntılı değinmesi nedeni ile detaya inmemiştir. Davison, çalışmasında reform sorununu “bir iç sorun” olarak işlemiştir. Bölümün devamında, 16.yüzyılda imparatorluğu bir arada tutan şeyin önceki 200 yılda kurulmuş olan yönetim sistemi olduğunu belirtmiş ve bu yönetim sistemini kabataslak ele almıştır. “Osmanlı Devleti nasıl en parlak dönemini 16.yüzyıl'da yaşadıysa gerileme tohumlarının da bu yüzyılda atıldığını” ortaya koymuştur. Ancak bu gerileme durumunun Tanzimat Dönemi'ne kadar tam anlamıyla gün yüzüne çıkmadığını belirtmiştir. Osmanlı yönetim sisteminin baştan aşağı bozulduğuna ve bu bozulma tablosunun gerçek olduğuna ancak tamamen doğru da olmadığına değinmiştir. Sebep olarak da Osmanlı'nın çöküşünün çok daha sonra gerçekleşmesini göstermiştir. Birçok hafifletici faktörün, çürümenin ilk işaretlerinin görülmesine rağmen Osmanlı'ya 300 yıl daha yaşamaya yetecek kuvveti verdiğini ortaya koymuştur. Davison, Tanzimat öncesi reform denemelerinden sonuç alınmadığını; ancak bu reformların 19.yüzyıl reformlarına temel sağladığını belirtmiştir. 18.yüzyıl Batılaşma yönündeki ilk görülen reform parıltısının askeri alanla ilgili olduğunu ve askeri reform ihtiyaçlarının buna benzer adımların atılmasına yol açtığını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, Batılı yeniliklerin bir kısmının ortaya çıktığı III. Selim dönemi ve daha çok II. Mahmut dönemine odaklanmıştır. II. Mahmut'un reformlarını inceleyerek bu reformları gelecekteki reform ihtimallerine ilk adım olarak değerlendirmiştir. II. Mahmud faaliyetlerinin, 1871 sonrası Abdülaziz ve 1878 sonrası II. Abdülhamid'in kişisel egemenlik dönemlerine zemin hazırladığını belirtmiştir. Davison, bu bölümün devamında Mahmud'un ardından tahta çıkan Abdülmecid'e değinmiş ve Mustafa Reşit Paşa'nın eseri olan, 1876 Anayasası'nın zeminini oluşturan Tanzimat Fermanı'nı tahlil etmiştir. Çeşitli güçlüklerle rağmen, 1840 yılı ile Kırım Savaşı'nın çıkışı arasındaki zaman diliminde eğitim, hukuk, eyalet yönetimi ve taşra yönetimi alanlarında yapılan reformları incelemiştir. Ancak bu reformların Kırım Savaşı'na kadar yarattığı etkinin az olduğunu vurgulamıştır. (s.1-52).

“1856 Hatt-ı Hümayunu ve Karşılandığı İklim” adlı ikinci bölümde, 1850'li yıllarda durgunlaşan reform hareketlerinin, Kırım Savaşı ile yeniden canlanmasına ve savaşın sonunda artan Batı etkisi ile

Tanzimat'ın ikinci ve son aşaması olan 1856 Hatt-ı Hümayununun ilan edilme sebeplerine ve fermanın içeriğine değinmiştir. Eserin devamında Tanzimat Fermanı ile Hatt-ı Hümayun'un birbirine olan benzerlik ve farklılıklarını tahlil etmiştir. Ayrıca 1856 Fermanı'na yapılan olumlu ve olumsuz eleştirileri ve fermanın uygulanmasının önündeki pek çok engeli etraflıca anlatmıştır. Reformların çoğu Avrupa'dan alınıp uyarlandığı için reformların kabullenilmesi konusunda Avrupa'yla kurulan ilişkilere ve ilişkilerin sağladığı yararlarla dair bilgiler de vermiştir. (s.53-82).

Çalışmanın "*Reform ve Komplo, 1856-1861:Ali, Fuad ve Kıbrıslı Mehmet*" adlı üçüncü bölümünde, ilk olarak Hatt-ı Hümayun'un ilan edilişi ile Sultan Abdülmecid'in ölümü arasındaki 5 yıllık dönemde yönetime egemen olan Reşid Paşa, Ali Paşa, Fuat Paşa ve Kıbrıslı Mehmet Paşa'ya dair önemli bilgiler vermiştir. Reşit Paşa ile Ali ve Fuat Paşalar arasındaki çekişmenin nedenleri, Reşid Paşa'nın ölümü ile yerine gelen Ali Paşa'ya yapılan gerici ve yenilikçi eleştirilerin de üzerinde durmuştur. Davison bölümün devamında, Ali ile Fuad Paşaların eğitim hayatlarına, aile yaşantılarına, buldukları devlet vazifelerine, kişisel özelliklerine ve Osmanlı politikası ile reformları hakkındaki düşüncelerine detaylıca değinmiştir. Ayrıca fermana sadece kâğıt üzerinde kalan vaatlerin Ali ve Fuad Paşa'nın gayretsizliğinden olmadığını belirtmiştir. Yazar, 1859 Kuleli Vakasına da değinerek komplonun asıl amacının tahta Abdülaziz'i çıkarmak olduğunu; ancak Abdülaziz'in bu komployla bir ilişkisi olmadığını vurgulamıştır. Davison, komployu amacına ulaşmasa da hükümeti devirebilecek halk desteğine dayanan bir eylem olarak değerlendirmiştir. Devam eden kısımlarda, Ali Paşa'nın yerine gelen Kıbrıslı Mehmet Emin Paşa'nın hayatına, askeri ve siyasi yaşantısına dair önemli bilgiler vermiştir. Kıbrıslı Mehmet Paşa'nın yapmış olduğu teftiş gezilerininin 1864'teki Vilayet Kanunu ile eyalet idaresinde reform yapılmasına zemin hazırladığını belirtmiştir. Davison bu bölümde son olarak, Sultan Abdülaziz'in tahta çıkış sürecini ve tahta çıktıktan sonra yaşanan mali krizi ele almıştır. Kriz doğrultusunda kurulan Osmanlı Bankası'nın o anlık durumu kurtardığını; fakat temel sorunların giderilmediğini belirtmiştir. (s.84-118).

Davison, "*Gayri-Müslim Milletlerin Reorganizasyonu, 1860-1865*" adlı dördüncü bölümde, genel olarak 19.yüzyılda her dini topluluğun yaşadığı alt üst oluşu ele almıştır. Bab-ı Ali'nin reform konusundaki ilgisinin asıl olarak Rum ve Ermeni milletlerine dönük olduğunu tespitini yapmıştır. Bu doğrultuda reform hareketinin ilk kez geniş biçimde Ermeni milletinde yayıldığını ve yazılı bir anayasanın hazırlanması ile en önemli değişikliklerin Ermeni toplumu içinde gerçekleştiğini ifade etmiştir. Yazar bu bölümde, Ermeni anayasasının hazırlanış ve kabul ediliş aşamaları üzerinde de durmuştur. Reformların Rum milletinde Ermeni topluluğuna göre daha yavaş olma sebeplerine değinmiş ve Rum milleti için çıkarılan kanunların önemini vurgulamıştır. Bu dönemde Yahudi milleti için hazırlanan anayasayı da incelemiştir. Bu bağlamda Davison, her millet için hazırlanan bu yazılı anayasaların, 1876 kanunları ve anayasasının benimsenmesine katkıda bulunduğu tespitini yapmıştır. (s.119-141).

Davison çalışmanın “*Taşra Yönetimi: Mithat Paşa ile 1864 ve 1867 Vilayet Sistemi*” adlı beşinci bölümünde ilk olarak, taşra idaresinde yaşanan zorluklara ve Tanzimat Meclisi’nin 1864’e kadar gerçek bir ilerleme sağlamayan faaliyetlerine odaklanmıştır. Ardından, 1864 Vilayet Kanunu’nun hazırlanış sebepleri ve sürecini detaylıca incelemiştir. Bu kanun doğrultusunda oluşturulan Tuna Vilayetine valiliğe getirilen Mithat Paşa’nın faaliyetlerini analiz etmiştir. Kanunun, 1871 nizamnamesi ile uğradığı değişikliklere dair bilgiler vermiştir. Ayrıca vilayet sistemi uygulanırken bu yeni sistemin ne derece iyi çalıştığına dair yapılan yorumları da ele almıştır. Davison, bu sistemin Mithat tarafından en zor bölgelerde uygulanabilmesi için ümit vaat etmesine karşın “*Mithat’ın ulaştığı standarda yalnızca birkaç idareci yaklaşabilmiştir*” ifadesi ile istenilen sonuca ulaşamadığını tespit etmiştir. (s.142-178).

Davison, “*Siyasal Ajitasyon: Yeni Osmanlılar*” adlı altıncı bölümde genel olarak 1867-1876 yılları arasında yaşanan olayları, iç ve dış karışıklıkları ele almıştır. İlk olarak, imparatorluğun durumundan hoşnut olmayan, Yeni Osmanlılar adı ile bir araya gelen genç topluluktan bahsetmiştir. Yeni Osmanlı örgütünün bir araya gelişi, üyeleri, hazırlandığı varsayılan tüzüğü ve amacı üzerine odaklanmıştır. Bu bağlamda Yeni Osmanlıları oluşturan üyelerin görüş ve fikirlerine, bir grup olarak nelere karşı çıkıp, neleri desteklediklerine dair bilgiler vermiştir. Bu bölümde ayrıca, Mısır hakimi olmak isteyen Mustafa Fazıl Paşa’yı Osmanlı idaresi yerine Yeni Osmanlılara yaklaştıran sebepler ile Fazıl Paşa’nın Sultan Abdülaziz’e yazdığı mektubun içeriğine dair bilgiler vermiştir. Yeni Osmanlılar içerisinde sürgüne uğrayanların sürgün ediliş nedenleri ile bu süreçte yaşadıklarını da incelemiştir. Davison bu bölümde son olarak, sürgün grubu olarak bilinen bu kişilerin ve kurdukları Jön Türk Partisi’nin amaçları üzerinde durmuş ve Yeni Osmanlıların dağılışı sürecini incelemiştir. (s.179-242).

Çalışmanın “*Ali ile Fuad’ın Son Başarıları, 1867-1871*” adlı yedinci bölümünde, isyanların yatıştığı 1867-1871 yılları arasındaki dönemden, Ali ile Fuat’ın hedeflerini gerçekleştirmek için ne şekilde yararlandığına dair bilgiler vermiştir. Yine bu dönemde Sultan Abdülaziz’in yapmış olduğu Paris gezisinin nedenlerini, gezi sırasında yaşadıklarını ve kendisinde bıraktığı izlenimleri incelemiştir. Devamında, Ali ve Fuad Paşaların vilayetler ile başkent arasındaki ilişkinin güçlenmesi için ihtiyaç duyduğu Şuray-ı Devlet ve Divan-ı Ahkam-ı Adliye’nin kurulma süreçleri ve işlevleri üzerinde durmuştur. Yazar, Ali ve Fuad paşaların eğitim reformu konusunda ki düşüncelerine de odaklanmış, Galatasaray Lisesi’nin kuruluş aşamasından sonra eğitim sistemini düzenlemek için çıkarılan Umumiye Nizamnamesinin içeriğini incelemiştir.

Davison bu bölümün devamında, 1840’dan itibaren Osmanlı kanunlarında parça parça olan modernleşmenin, kişisel statü, sözleşme ve yükümlülük konularında gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda, oluşturulan komisyonun meydana getirdiği Mecellenin içeriğine, Mecelle hakkında yapılan “*kanun mu değil mi?*” tartışmalarına ve yapılan eleştirilere dair bilgiler vermiştir. Bölümde ayrıca, vakıfların laikleştirilmesi için yapılan çalışmalar, yabancılara 1867 kanunu ile verilen Osmanlı Devleti’nde taşınmaz mülk sahibi olma hakkına gösterilen tepkiler incelenmiştir. 1869’daki uyrukluk

konusundaki yeni kanunun içeriği, amacı ve getirdiği yenilikler de değerlendirilmiştir. Askeri alanda Hüseyin Avni Paşa'nın yaptığı düzenleme çalışmalarının “1876’da Abdülaziz’i devirmek için çok sayıda subay ve harbiye öğrencisinin Avni Paşa’ya desteklemesine” yarar sağladığı tespitini yapmıştır. Davison bu bölümde son olarak, Fuat Paşa'nın 1869’da ki ölümü ile Ali Paşa'nın hâkimiyetinin artmasını işaret ederek, Ali Paşa'nın hiçbir siyasal varis yetiştirmemesinin devlete verdiği en büyük zarar olduğu tespitini yapmıştır. 1871 yılında Ali Paşa'nın ölümü üzerine Osmanlı'nın genel durumundan söz ederek bölümü sonlandırmıştır. (s.243-280).

Davison, “Kaos Dönemi, 1871-1875” adlı sekizinci bölümde, genel olarak Ali Paşa'nın ölümünü izleyen dört yılda ki Osmanlı Devleti'nin iç durumunda meydana gelen olayları ele almıştır. Yazar, Abdülaziz’i devirmeyi kolaylaştıran çeşitli hoşnutsuzlukların bu yıllar içinde ortaya çıktığını ifade etmiştir. Ali'nin ölümü sonrasında meydana gelen yeni dini duyguları destekleyenlerden biri olan Cemaleddin el-Afgani'nin, 1870’li yılların koyu islami duygularına katkı yaptığını belirtmiştir. Bu duyguların canlanmasının bir diğer nedenini “Osmanlı Türklerinin Orta Asya’daki Müslüman Türk kardeşlerine duydukları ilgi”ye bağlamıştır. Orta Asya’ya duyulan ilginin asıl temelini de “İslam’ın, Pan-İslamik duygulara yönelmesi” ile açıklamıştır. Davison devamında, Panislamizm’in ortaya çıkışı, siyasal alanda başarısız olma nedenleri ve bu bağlamda Pan-İslamik hareketin elde ettiği somut sonuçları değerlendirmiştir. Daha sonra, Ali Paşa'nın ölümü ile özgür bir adam haline gelen Sultan Abdülaziz’in tuhaf huylarında artış yaşandığını ve akıl sağlığının kötüleştiğini gösteren emareler üzerinde durmuştur. Ali Paşa'nın ölümü sonrasında “Abdülaziz’in isteklerini yerine getiren ilk nazır” olan Mahmut Nedim Paşa'nın sadrazamlık sürecindeki faaliyetlerini ve olumlu, olumsuz sonuçlarını incelemiştir. Ayrıca Mahmut Nedim Paşa ve Mithat Paşa arasındaki rekabete, Mithat Paşa'nın valiliğe geldikten sonraki faaliyetlerine, kendisine oluşan muhalefete ve gözden düşme sebeplerine de değinmiştir. Daha sonrasında gelen sadrazamların faaliyetleri, onların yükseliş ve düşüş sebepleri üzerinde durup; bu kişilerin meşrutiyet ve tahttan indirme planlarındaki çalışmalarına dair önemli bilgiler vermiştir. Davison, bu bölümde son olarak 1873, 1874 ve 1875 yıllarında Abdülaziz yönetimine duyulan genel hoşnutsuzların sebeplerini incelemiş ve alınan tedbirleri değerlendirmiştir. (s.281-323).

“1876: Üç Padişahlı Yıl” adlı dokuzuncu bölümde ilk olarak, mali durumun giderek kötüleşmesi üzerine Mahmut Nedim Paşa'nın aldığı reform tedbirleri değerlendirilmiştir. Mahmut Nedim Paşa'nın ikinci sadrazamlığının Osmanlı hükümetine duyulan hoşnutsuzluğu daha da arttırdığı tespitini yapan Davison, böyle bir ortamda Mahmut Nedim Paşa’ya muhalif olan Mithat Paşa, Hüseyin Avni paşaların ve yandaşlarının Abdülaziz’in tahtan indirilmesini çözüm olarak gördüğünü belirtmiştir. Mithat Paşa'nın “başkentteki en güçlü grubu temsil eden softaların adamı” oluşunu belirterek softaların hükümetten istediklerini elde etmesi ile gerginliklerin yatıştığını ifade etmiştir. Devamında, Abdülaziz’in tahttan indirilmesinin genel bir istek olup olmadığını ele alarak, bu planda yer alan kişiler hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca planı uygulamak için ortaya çıkan farklı görüşler üzerinde durmuş

ve Mithat Paşa'nın askeri darbe yanlısı olmadığını; ancak Hüseyin Avni Paşa ile Askeri Mektepler Nazırı Süleyman Paşa'nın darbe yanlısı olduğunu belirtmiştir. Davison bu doğrultuda, bu kişileri tahttan indirme olayına iten sebepleri, darbe planının nasıl biçimlendiğini ve yapılan toplantıları incelemiştir. Abdülaziz'in bu plandan haberinin olup olmadığı konusunda net bir bilginin olmamasına da dikkat çekmiştir. Tüm bu planlar doğrultusunda darbenin 30 Mayıs günü meydana geliş süreci, halkın V. Murad'a gösterdiği olumlu tepkiler ve ondan beklentileri üzerinde durmuştur. Bu olayı II. Mahmut'un Yeniçerileri yok etmesinde kullanılan "*hayırlı olay*" olarak değerlendirmiştir. Devamında, V. Murad'ın tahta geçmesi ile anayasa konusu üzerine yapılan tartışmalar üzerinde durmuş ve anayasa hazırlıklarını yavaşlatan sebepleri incelemiştir. Bu esnada ölen Sultan Abdülaziz'in ölümünden, ölümünün halkta, devlet adamlarında ve V. Murad üzerinde bıraktığı izlenimden ve reformlara olan etkisinden detaylıca bahsetmiştir. Devamında, V. Murad'ın devlet işlerinde yetersiz kalması üzerine gündeme gelen "*ikinci bir tahttan indirme olayı*" neticesinde Abdülhamid'in tahta geçiş sürecini incelemiştir. Tüm bu gelişmeler ışığında Davison, V. Murad'ın sağlığı bozulmamış olsaydı anayasanın harekete geçirilmesini sonuna kadar götürebileceğini savunmuş; ayrıca Abdülhamid'in meşruiyet rejimine gönülsüz olmasına rağmen en sonunda meşrutiyeti onaylamasını "*sadece politikadaki bir manevrası*" olarak değerlendirmiştir.(s.324-372).

Davison çalışmasının "*1876 Anayasası*" adlı onuncu bölümünde ilk olarak, Mithat Paşa'nın meşrutiyetçiler hakkındaki fikirlerinin temeline ve amacına değinmiştir. Meşrutiyet tartışmalarının 1876'da gündeme gelmediğini, bunun on yıl öncesine dayanan bir geçmişi olduğunu ifade etmiştir. Bu süreçte meşrutiyet savunucuları ve muhaliflerinin faaliyetlerine dair bilgiler vermiştir. Mithat Paşa'nın çabaları doğrultusunda meşrutiyet tasarısı üzerindeki çalışmaları yürütmek için oluşturulan komisyonun hazırladığı anayasaların içeriklerini incelemiştir. En çok etki yaratan Mithat Paşa'nın anayasa taslağına dair daha detaylı bilgiler vermiş ve yapılan olumlu ve olumsuz eleştirileri değerlendirmiştir. Hazırlanan anayasa taslağında Heyet-i Vükela tarafından yapılan değişikliklere değinmiş, yapılan değişiklikler ile yürürlüğe giren anayasanın karşılaştığı olumlu ve olumsuz tepkilere yer vermiştir. Davison bu bölümde son olarak, Tanzimat devlet adamlarının amaçlarında ne derece başarılı olduklarını incelemiş ve 1876 Anayasası'nın hazırlandığı dönemi, 1839 ve 1856 yıllarındaki genel durumla karşılaştırma yaparak 1876'da devletin vaziyetinin daha iyi olduğunu ortaya koymuştur. (s.373-425).

Bu şekilde tahlil edilebilecek bu ana bölümlerin yanında Davison, ekler kısmında, "*Paris Antlaşması'na Göre Yabancıların Osmanlıların İşlerine Müdahalesi*", "*Osmanlı İmparatorluğu'nun Nüfusu*", "*Ali Paşa'nın Siyasal Vasiyeti*", "*Sultan Abdülaziz Öldürüldü mü?*", "*Abdülhamit Tahttan Feragat Etme Sözü Verdi mi?*" başlıklı konuları incelemiştir. Bu bölümde, başlıklar üzerine yazılan ve anlatılan çeşitli bilgileri aktarmıştır. Bu bilgilerin doğruluğundan emin olmadığı için çalışmasında konular ile ilgili kesin ifadeler kullanmadığını ifade etmiştir. (s.429-440).

Davison, bu eseri ile Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihini baştan sona yazmak gibi bir amaç gütmemiştir. 1856 Hatt-ı Hümayunundan 1876 Anayasası'na kadar yönetim alanında yapılan reformların tarihsel sürecini analiz etmeyi, hükümetin getirdiği reformların niteliğinin ana hatlarını çizmeyi ve Tanzimat devlet adamları üstünde yoğunlaşan etkilerle baskıları araştırıp ortaya koymayı hedeflemiştir. Tanzimat Dönemi'ndeki reformların, III. Selim ve II. Mahmut'un ilk çabaları üstünde yükselerek Batılılaşma doğrultusunda gerçekleştiğini ortaya koymuştur. Davison, bu çalışması ile Osmanlı Devleti'nin 1856-1876 yıllarında yapılan reform çalışmalarını geniş bir perspektif açısından incelemiştir. Batı dünyasında Batı kaynakları ile yazılmaya alışılmış olan Osmanlı tarihine, Türk kaynaklarını da katarak yeni bir soluk getiren Davison'un beş yüzün üzerinde kaynağı tarayarak hazırladığı bu eser, günümüzde de Tanzimat Dönemi'ne dair yapılan çalışmalara ışık tutmaktadır. Bu bağlamda, eserin Tanzimat Dönemi reformlarına dair hem Türkçe hem de Avrupa dillerinde yazılan eserler arasında hala kaynak değerini koruduğunu ve Osmanlı modernleşme tarihine önemli katkıları olduğunu söylemek mümkündür. Ancak Davison'un bu eseri, Batı merkezli yaklaşımların çevresinde dönen hükümlerden beslendiği yönünde eleştirilere maruz kalmıştır. Söz konusu yaklaşım, Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecinin yeterince yansıtılmamasını da beraberinde getirmiştir. Eserinde reformları ayrıntılı bir şekilde inceleyen Davison, reformların ekonomik arka planına değinmemesi ile de eleştirilmiştir.